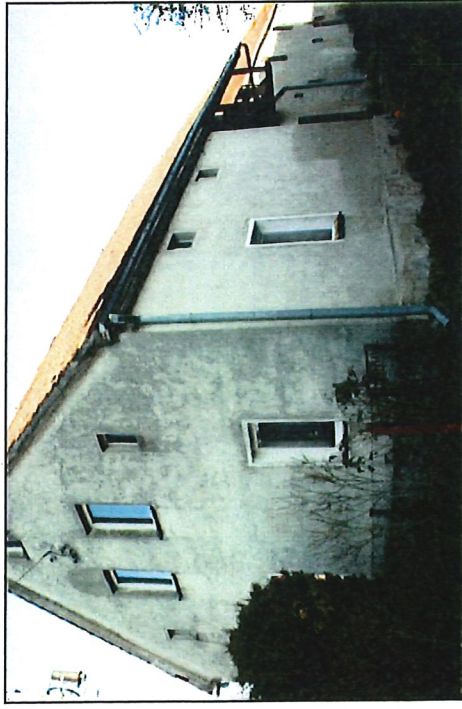

GEZ 11	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa	Budynek mieszkalny w zagrodzie	2. Czas powstania kon. XIX w.	4. Adres Czeska Wieś nr 12, dz. nr 438
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym 			5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka
			6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka

1. Widok od pld.-wsch. 2. Widok od ptn. 3. Widok od pld. 4. Lokalizacja.

WÓJT
Janusz Drebschok
 Tymoteusz Drebschok

URZĄD GMINY OLSZANKA
 49-332 Olszanka 16
 woj. opolskie

Stwierdzam zgodność
 z oryginałem

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorf*, a w 1417 r. jako *Bönischdorf*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzelsów, właścicieli klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Janówice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano krużgtek. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmieci, 24 zagrodnice i 11 chatupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynek datowany na koniec XIX w., zlokalizowany w centralnej części wsi, w zabudowie zagrodowej. Użytkowany szczytowo względem drogi obiegającej nawis, założony na planie litery L, parterowy z wysokim poddaszem, podpiwniczony, nakryty dachem dwuspadowym. Murowany, otylkowany, z pokryciem dachówki ceramicznej karpiołki układanej podwójnie w koronkę. Od południowego wschodu do budynku przylega nieco niższy i węższy obiekt gospodarczy. Elewacja północno wschodnia czteroosiowa, asymetryczna. Elewacja północno zachodnia w parterze trójosiowa, w dwupoziomowym szczycie w parti dolnej czteroosiowa, wyżej dwuosiowa. Elewacja południowo zachodnia w części szerszej pierwotnie dwuosiowa, obecnie w parterze jednoosiowa. Wejście do budynku w części węższej, ponad nim nadwieszony balkon w konstrukcji drewnianej. Dekoracja architektoniczna w postaci gzymsów koronującego i ujmującego szczyt, a także prostych opasek okiennych. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte prosto. Okna PCV jednoodzielnne, jednopoziomowe. Drzwi współczesne.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachu brak jest widocznych ugięć czy falowania. Pokrycie dachowe bez ubytków. Wody opadowe odprowadzane są z połaci poprzez rynny i rury spustowe wprost pod mury budynku. Mury bez widocznych odchyłen czy spękań, w partiach dolnych i lokalnie wyżej zawilgoczone. Tynki wótrne cementowo-wapienne, w partiach dolnych z ubytkami, silnie zabrudzone. Zapewne podczas wymiany tynków zniszczeniu uległa dekoracja architektoniczna m. in. gzyms oddzielający parter od poddasza czy obramienia otworów okiennych. Wielkość i rozmieszczenie otworów okiennych, a także zdjęcie archiwalne z fiszki adresowej wskazują na zmiany w otworowaniu. Okna i drzwi w formach ahistorycznych.

Postulaty:

- doprowadzenie wód opadowych od murów budynku,
- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgocenia murów,
- uzupełnienie ubytków tynków,
- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: przywrócenia pierwotnej wielkości i rozmieszczenia otworów okiennych (z dopuszczeniem stosowania blend); wymiana tynków na nowe wykonane na bazie wapna hydraulicznego, z odtworzeniem dekoracji architektonicznej; wymiany okien i drzwi na stolarkę o formach nawiązujących do rozwiązań historycznych.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewiązanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków